

తిరుగుబాటుకు బలి

బుండి మెల మెలగా కదులుంది.

ఎడు దమ్ము తీసుకుంటూ నడుస్తున్నాయి. కాలం వేగంగా పురుకుతున్నట్లు, బండి మెలగా కదులుతున్నట్లు అనిపించింది రామా నాయుడికి.

“అరేయి నర్సిగా—ఎక్క గెదుము జర జల్లిన పోనీయ బండి, ఏమాయెరా నిద్రబోతు న్నావురా, గాడిద కొడక, గెదుమురా గెదుము” దొర మాటల్లో తీవ్రత, ఆత్మత, ఆవేదన.

లంకెమొద్దు తెంచబడ్డట్లుగా పరుగు లంకించుకున్నాయి ఎడ్లు.

ఆ పూరికి మకుటంలేని మహారాజు రామా నాయుడంటె.

అతడి దగ్గర గల పాతికమంది జీత గాళ్ళలో నర్సిగాడు ఒకడు.

దబ్బు లేకున్నా కులం కున్న తాహతు నర్సయ్యను బండెక్కించ గలిగింది.

హఠాత్తుగా రామానాయుడి కొడిక్కి జ్వరం ముంచుకొచ్చింది. ఆ పూళ్ళో దవాఖాన వుంది. పేరుకి డాక్టరూ వున్నాడు. కాని డాక్టరు దర్శనమిచ్చే రోజులకంటె హాస్పిటల్ రిజిస్టర్లో అతగాడి హాజరు మూణ్ణాలు రెట్లు అన్న సంగతి అందరికి తెలుసు అయినా ఎవడూ నోరెత్తడానికి వీలులేదు. కారణం దొరకి డాక్టరుకి లాలూచీలున్నాయని వదంతి.

కొడుకు తలను ముట్టిమీసిన దొరకు శరీరం పేలిపోతున్నట్లుగా అనిపించింది. “అబ్బా పెయ్యి పెనలూ కాలిపోతుందే” అన్నాడు దొరసానితో.

డాక్టరు పూళ్ళో సమయానికి లేకపోవడం ఎంత పెద్ద దెబ్బో ఇప్పుడర్థమైంది అతడికి. కంపాండరు తన చేతగానితనాన్ని బయట

పెట్టడంతో డాక్టరును వెతుక్కుంటూ పట్నం దారి పట్టక తప్పలేదు. డాక్టరు విషయంలో అతడు చేసిన తప్పేమిటో ఈరోజు అర్థమైంది. అయ్యాల నర్సిగాడి పెళ్ళాం సన్ని పోయినంత వాదెంత చెప్పకున్నాడు తనకు.

తెగ విచారిస్తున్న దొరకు బండి వేగం తగ్గి నటనిపించింది. డాక్టరుపై కోపం, తనపై తనకే ఏర్పడిన అనహ్యమేంతా నర్సిగానిపై చూపించి గెదమడం నర్సిగాడు ఎక్కను అడిలించడం ఒకేసారి జరిగిపోయినాయి.

బండి పరుగెత్తుతుంది.

బండి ముందర దొడు తీస్తున్న మస్కూ రోడు తెగ రొప్పతున్నాడు.

బండిలోని విషాదం, దొర దొరసానితో చెప్పే మాటలు అన్ని వింటున్న నర్సిగాని ఆలోచనలకు పచ్చజెండా ఊపినట్లు యింది.

ఆలోచనలో పడ్డ నర్సిగాడు పగ్గల్ని అడి లించడం మానేసాడు. ఒక్కసారిగా ఎడ్లు, మస్కూరోడు ప్రాణం లేని బండి ఊపిరి పీల్చుకున్నాయి

అదే

ఆ రోజు ఆ రోజు

ఇదే దొర

దొర గెదమడంతోబాటు అట్లను డారి విడిచాడు.

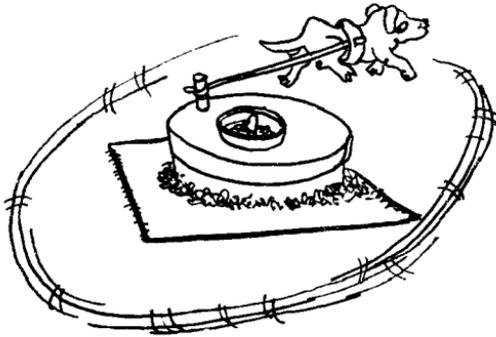
శరీరానికి మెదడుకు సంబంధం తెలి పోయింది.

* * *

ఆరైల్ల క్రీరం

ఎండలు తీవ్రంగా మండతున్నాయి ఆ ఏడాదికి కాలం పోయినట్లుగానే భావించారంతా.

రోళ్ళూ, రోకండ్లూ పగలతమేమో కాని భూములు బీటలు పొరడం, ఊళ్ళో జ్వరాలు ప్రారంభమయినాయి.

ఆ రోజు తను గుడిసెకు చేరగానే తన పెళ్ళాం "మల్లి" మూలలు వినిపించాయి. దగ్గరకెళ్ళి చూసిన నర్సిగాడికి పెళ్ళాం జ్వరంతో కన్పించింది.

అయ్యో మాటలు వినబడగానే గుడిసెకు చేరింది వాడి కూతురు లచ్చిమి.

వారం రోజులుగా దవఖానకు వెళ్ళడం, కంపౌండర్ యిచ్చిన గోళీలు, రంగుసీళ్ళు తెచ్చి తాగించడం జరుగుతూనే వుంది.

అయినా జ్వరం జారుకోలేదు!

వాడు సంపాదించే జీతపు గింజలు, వాడి పెళ్ళాంకు వచ్చే కూలిరాళ్ళు తిండికి సరిపోగా మిగిలించేదయినా వుంటే ఈ వారం రోజుల్లో కరిగిపోయింది.

కంపౌండర్ని గట్టిగా అడిగితే ఇంత కాలం తనకు చేతనయింది చేశాను, పట్నం కెళ్ళి సూది మందులు తెచ్చుకోమనీ, పుణ్యాని కొచ్చిన మందులతోని రోగం తక్కువ కమ్మంటే అయితాడే అన్నాడు.

"పట్నంకెళ్ళి మందు లైచ్చుకోవడమంటే మాటలా?"

పది రూపాయలన్నా గవాలె పది రూపాయలేమోగాని పది పైసలన్నా పుట్టించ లేదే తను.

ఏం చేయాలి?

ఏం చేయాలి ?

చేయాలి చేయాలి.

ఈశ్వో ఎవడికయినా అప్పు పుట్టిందా లంటే ఉన్న ఒక్క ఆశ రామానాయుడు దాతే.

"ఆ దొర దగ్గర టాకీ తీసుకోవటే కను ఇట్లా అయ్యిండు, అయినా తప్పదు మరి" అనుకున్నాడు.

* * *

ఇంటి ముందర వరండాలో కూర్చొని పొగ పీలుస్తున్నాడు దొర.

"అమ్మ్యా" అన్న నర్సిగాడి పిలుపు.

పొగ పొగ పొగ, నర్సిగాడి మొఖం మీదనుంచే పోతుంది.

"ఎందిరా? ఏమయ్యింది?"

"దొరా నీ కాల్రొక్క దొరా నా పెళ్ళాం చావు బతుకులో వుంది దొరా జెరంతోని గొట్టుక సక్తంది. ఇక నివ్వేదిక్కు దొరా. పది రూపాయలు అప్పియ్యి దొరా బతికుంటే నేనూ అది ఇద్దరం ఏ పనన్న జేసి జేసి తీరుస్తాం దొరా.

"మన కంపౌండరు దొరకు సూపిస్తే పట్నంపోయి మందులు తీసుకరమ్మన్నాడు

వారా:

“ఇగ నీవే దిక్కు దార.”

“అఁ ఏందిరా

“నీకు బాకీ ఇయ్యమంటవు.

“ఇంతకు ముందున్న బాకీ తీర్చినావురా? మళ్ళీ ఇయ్యమంటవింకా?”

“దయ దొరా చచ్చి నీ కడుపున పుడ.

“మరి మొన్నటి పైకం ఏం జేసినవురా?”

“అ అప్పెప్పుడు తీరు సవు — మళ్ళీ ఇయ్యాల కొ తగ కావాలంటున్నావురా:

“గిదేరా గిదే ఒక్కసారి యితే ఎప్పుటికి అడుగుతారా — అదీగేదోటికి ఇచ్చే వోడు లోకువై తడట.”

“జెర్ర కనికరించండి దొరా.”

“కులపోనివని కనికరం జూపి నై నెగదరా ఆ అప్పు అటనే ఏ డంది.”

“జీవితాంతం మీదగ్గర పడుంటం దొరా ” నర్సిగాడి మాటలో అర్పత ఒకచే ఆర్పత పెళ్ళాన్ని బతికించుకోవాలన్నదే కోరిక.

ఇంకోసారి “దొరా” అని కాళ్ళపైబిడారు. బండలాంటి దొర గుండెపో ఎక్కడో ఒక

వోట నీటి బిందప మెరిసింది.

“అరేయ్ నర్సిగా లే లేరా.

“పైక మెంత గావలూ?”

“పట్నంపోయి మందు లేవల్దొరా.”

“అదే అదేరా ఎంతఇయ్యమంటవు?”

“సరే ఇస్తాగాని

దాయి దిగ్గరకెళ్ళి నీళ్ళు కట్రాపో”

వేగం ఒకచే వేగం.

“అయ్యో”

“కట్టొచ్చిన ణాంచను.”

“ఇగోరా యీ పది రూపాయలు తీర్చోక్కె.”

పరుగుతో నడక ఒకచే పరుగు.

“అయ్యో అయ్యో” అంటూ ఎగజోస్తూ ఎదురుగా వచ్చిన కూతుర్ని చూడగానే గుండె ఝలుమంది నర్సిగాడికి.

రాజయ్య—“నీ పెళ్ళాం చచ్చిందిరా నర్సి ” అన్న మాటలు చెవిన పడ్డంతోనే గుడిసెకు పరిగెత్తాడు.

పట్నం నుంచి తెచ్చిన మందులు మధ్య లోనే జారిపొయ్యాయి.

అప్పటికే చుట్టుపక్కలవారంతా గుడిసె ముందు పోగైనారు. నర్సిగాడ్ని చూడడంతోనే శవం చుట్టూ గుమిగూడిన జనం పక్కకు జరిగారు. చచ్చిన పెళ్ళాన్ని చూడగానే గొల్ల మన్నాడు.

నిజంగా అది ఏడుపు కాదు.

గుండెను అరగదీసి కార్చిన కన్నీళ్ళు ఎంత ప్రాణంగా చూసుకునేవాడు తన పెళ్ళాన్ని. కట్టుకున్నప్పట్టింది ఒక్కనాడయినా కొట్లాడా తన మర్రిని. ఈనాడు తనను విడిచి ఏక్రింగా వెళ్ళింది. తన్నే కలువరిస్తూ పోయిందట. ఆఖరికి దేవుడి క్షూడ కండు కుటీనయో ఏమో—తను ముచ్చటైన జోడి చూడలేక తీసుకోవాలి.

ఏడుపులు ఏడుపులు

ఏడవల మధ్య బాధగా భావాల వెలికి వస్తున్నాయి. నర్సిగాడి ప్రసక్తి లేకుండానే శవం పాడై చీరింది.

* * *

గతం కళ్ళముందు నివిమా రీలా గిర్రున తిరుగుతుంటే స్పృహ తప్పుతున్నట్లుగా, కళ్ళముందంతా తెల్లగా కూర్చుంటూ దిర్భన మిస్తోంది. జారుతున్న కన్నీళ్ళని తువ్వాలంటి పై పంచతో అడుకున్నాడు.

బాటపై పడుతున్న ఎండంతా వాడి కళ్ళలో చి తబడట్టు, కంకర రాళ్ళపై కదులుతున్న బండి వాణిలోని ఆవేశాన్నంతా కుదుపుతనట్లయ్యింది.

తన వెండ్లాం చుల్లి చావుకి వీడే వీడే.

మధ్య మధ్య దొర గెదుముడుకు ఒక్కసారి పగ్గాల్ని అదిలించడం—బండి రోడ్డు పక్కగా వున్న బండ ఎక్కి, గుండలోకి దొరిపోవడం ఒకేసారి జరిగిపోయినాయి. □

కె. వెంకటేశ్వర్ బి. కాం.

(దింట్రినూ) నగం గో